

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΘΗΚΟΝ

ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ.

—οοο—

Δημοσιεύοντες κατὰ τὰς ἀγίας ταύτας ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἀντίτυπον εἰκόνας παριστώσης τὴν Θεομήτορα γαλακτοτροφούσαν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἧς τὸ πρωτότυπον ἐξωγράφησεν ὁ πολὺς Βαφαῆλ (*), σκοπὸν ἔχομεν νὰ ἐπειθυμίσωμεν πρὸς τὰς μητέρας τὸ πρῶτιστον αὐτῶν καθήκον. Πρῶτιστον δὲ τῶν μητέρων καθήκον εἶναι τὸ νὰ θηλάζωσιν αὐταὶ μόναι τὰ ἴδια τέκνα, ὡς ἐπραξε καὶ ἡ Θεοτόκος, καθήκον πρὸς τοῖς ἄλλοις γλυκὺ, εὐφρόσυνον, ἐμποιῶν ἡδονὴν ἀνεκλάλητον, ὁποῖαν μόλις ἐκφράζουσι τὰ πολύστοργα βλέμματα καὶ τὸ περιπαθεὲς μειδίαμα τῆς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν μητρὸς. «Θεμελιούμενος, λέγει ὁ Ἱ. Ἱ. Ρουσσώ, (Emile L. I.) ἐπὶ τε τῶν συμπερσμάτων ἅτινα ἐκπηγάζουσι καὶ ἐκ τῶν ἀπλουστέρων συλλογισμῶν, καὶ ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων ἃς εἶδον ἐκάστοτε ἐπικυρουμένας ὑπὸ τῶν πραγμάτων, τολμῶ νὰ ὑποσχεθῶ πρὸς τὰς ἀξιοπαίνοους ἐκείνας μητέρας ὅσαι θηλάζουσι τοὺς καρπούς τῆς ἰδίας γαστρὸς, ἀγάπην σταθεράν καὶ ἀδιάσειστον παρὰ τῶν συζύγων, στοργὴν μεγίστην παρὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, σέβας καὶ τιμὴν παρὰ τῶν ἄλλων, τοκετὸν ἀκίνδυνον, ὑγίαν ἀκλόνητον καὶ εὐτυχίαν ἧς θέλουσιν ἀπολαύει βλέπουσαι τὰς ἰδίας θυγατέρας μιμουμένας τὸ παράδειγμα αὐτῶν.

«Ὅποια ἡ μήτηρ τοιοῦτο καὶ τὸ τέκνον. Τὰ πρὸς ἀλλήλους καθήκοντα εἰσὶν ἀμοιβαῖα· εἴν ἡ μὲν ἐκπληρώσει ταῦτα κακῶς, καὶ τὸ δὲ θέλει ἀμελήσει αὐτά. Τὸ τέκνον πρέπει ν' ἀγαπᾷ τὴν ἰδίαν μητέρα καὶ πρὶν ἢ μάθῃ ὅτι οφείλει νὰ τὴν ἀγαπᾷ. Ἐὶν ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος δὲν ἐνισχυθῆ καὶ ὑπὸ τῆς συνθηθείας καὶ τῶν φροντίδων, σθένεται κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, καὶ ἡ καρδία ἀποθνήσκει, οὕτως εἰπεῖν, πρὶν ἢ γεννηθῆ. Καὶ τότε παρεκτρέπομεθα τῆς φυσικῆς ὁδοῦ ἐκ πρώτης ἀρετηρίας. »

Περὶ τῆς ἀνάγκης, ἢ μάλλον περὶ τοῦ μεγίστου πλεονεκτήματος τοῦ νὰ γαλακτοτροφῶσιν αὐταὶ αἱ μητέρες τὰ ἴδια τέκνα, γράφει πολλὰ καὶ πειστικώτατα ὁ Ρουσσώ ἐν τῷ περὶ ἀγωγῆς συγγράμματι αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ Κεφ. Α'. οὗτινος τὴν μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσιν συνιστῶμεν πρὸς τὰς μητέρας.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

(Ἴδε φυλλάδι. 174. σελ. 113, καὶ 179, σελ. 253.)

—οοο—

Μεταξὺ τῶν παρὰ τῷ Κυρίῳ Σπυρίδωνι Κόμνω χειρογράφων ὑπάρχουσιν ἔτι δύο πραγματεῖαι ὕλης

(*) Ἐξωλεγραφήθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Π. Σιαδοπούλου.

φιλοσοφικῆς· ἡ μὲν Θεορίλου τοῦ Κορυθαλέως, Ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ ψυχῆς τοῦ Ἀριστοτέλους· ἡ ἕτερα δὲ συγγραφεὺς ἀγνώστου, ἐπιγράφεται Ὑπόμνημα καὶ ζητήματα εἰς τὸ δ' τῆς τοῦ Ἀριστοτ. φυσικῆς ἀκροάσεως· ἀλλὰ τὸ τεῦχος περιέχει ὑπομνηματισμοὺς καὶ τῶν λοιπῶν ἐφεξῆς βιβλίων μέχρι τοῦ ὀγδόου καὶ τελευταίου. Ἐκ τούτου ἐραυίζόμεθα καὶ ἐκδίδομεν σήμερον ἀποσπάσματα τινὰ, ὡς ἐπράξαμεν καὶ ἐπὶ τοῦ Νικομάχου τοῦ Γερρασινοῦ, καὶ πρότερον ἐπὶ ἐπὶ τῶν γρημμαιτικῶν συνταγμάτων Μαξίμου τοῦ Πλανούδη καὶ λοιπῶν. Εἶπομεν ὅτι εἶναι ἀγνώστου ὁ συντάκτης τῶν ὑπομνημάτων τούτων, φαίνεται δὲ ἀκμάσας μετὰ ἢ περὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γρημμαιτικῶν, διότι ἀναφέρει οὐ μόνον τοὺς ἀρχαίους τοῦ Ἀριστοτέλους ὀπαδοὺς καὶ ὑπομνηματιστὰς, οἷον τὸν φιλόπονον καὶ Θεμιστίον καὶ Σιμπλίκιον (ἐκ τοῦ τελευταίου μάλιστα τούτου καὶ ἀρύεται συχνά) ἀλλὰ καὶ Ἀβερόντη καὶ Ἀλγαζέλιον τοὺς Ἀραβικοὺς φιλοσόφους, καὶ ἀλλοχοῦ Ἀλβερτον τὸν ἐπικλούμενον Μέγαν, ἀκμάσαντα περὶ τὸν δωδέκατον αἰῶνα. Τὸ ὕψος τοῦ εἶναι κυριολεκτικόν, σύντονον καὶ σφῆς μετὰ γλαφυρότητος ἀπερίττου, τὸ δὲ τοῦ Κορυθαλέως μᾶλλον ἀνεμῆνον μεταφορικόν καὶ ποιητικώτερον, κατὰ τοὺς Πλατωνικοὺς μᾶλλον ἢ τοὺς Ἀριστοτελικούς. Σημειοῦμεν δὲ ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Ἀριστοτέλους ἅπερ ὁ ὑπομνηματιστὴς παραθέτει ἐκάστοτε ἐν ἀρχῇ τῶν ὑπομνημάτων, περιέχει πολλαχοῦ διαφωρὰς γραφῶν ἀξιολόγου, ὡς ἐβεβαιώθημεν παραβαλόντες αὐτὸ πρὸς τὴν τελευταίαν ἐκδοσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγρημμάτων τὴν ὑπὸ Βεγκέρου καὶ Βρανδῆ. Ὡστε καὶ ἐκ τούτου φαίνεται ἡ ἀξιολογότης τῶν ἐν Ἀθήναις χειρογράφων, ἅτινα ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις οφείλει νὰ δράσῃ ὡς κάλλιστον ἔρμαιο καὶ κοσμήσῃ δι' αὐτῶν τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην.

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟ Δ' ΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

Συμπληρώσας ἐν τοῖς τρισὶ προϋφθῆσει βιβλίοις τὸν περὶ τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἄλλων αἰτιῶν λόγον, καὶ ἔτι τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς ὑποδυομένων, ἐφεξῆς λοιπὸν περὶ τῶν ἐξωθεν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς σώμασι ἢ τοιαῦτα ζητεῖ τε καὶ παραδίδωσιν οἷος ἐστὶν ὁ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος. Πᾶν γὰρ φυσικὸν σῶμα ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ κατὰ τόπον κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ ἐν τόπῳ. Τὰ δὲ γε ἀπλᾶ σώματα καὶ εἰδοποιεῖται τῇ ἐπὶ τοῦ οἰκείου τόπου διαφορᾷ. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ μετρεῖται, ἔδει καὶ περὶ χρόνου διδάξαι. εἶπερ ἀριθμὸς πάσης κινήσεως ὁ χρόνος. Εἰκότως δὲ πρότερον λέγει περὶ τόπου, προηγείται γὰρ ὁ τόπος τοῦ χρόνου ἔτι δὲ καὶ τῆς κινήσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος· ἔστι γὰρ τὸ μὲν σῶμα ἐν τόπῳ, ἡ κίνησις ἐν τῷ σώματι, ὁ δὲ χρόνος ἐν τῇ κινήσει. Ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ τὸ κενὸν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθέντες ἔλεγον αὐτὸ τόπον τοῦ σώματος ἐ-